

Andersdenkend in de participatiesamenleving

Margo Trappenburg

Hoe meer we afstand doen van de verzorgingsstaat, des te meer realiseer ik mij wat een fantastisch bezit dat eigenlijk was. Zo was de verzorgingsstaat (zeker in zijn laatste fase) heel vriendelijk voor mensen die hem eigenlijk niet moesten. Voor aanhangers van de verzorgingsstaat waren er professionele hulpverleners, verzorgenden, betaalde hulpverleners, collectieve voorzieningen, verzorgingshuizen, zorginstellingen voor mensen met beperkingen. Allemaal betaald met premies en belastingen. Maar wie liever zich liever liet verzorgen door zijn eigen familie, of wie omgekeerd liever zelf zorgde voor zijn bejaarde ouders of verstandelijke beperkte kind, die kon in de verzorgingsstaat zijn eigen kleine participatiesamenleving vormgeven. Daar had je een persoonsgebonden budget voor, waar je mantelzorg mee kon betalen of een ouderinitiatief voor mensen met een verstandelijke beperking. De verzorgingsstaat in zijn nadagen was heel tolerant en welwillend ten opzichte van andersdenkenden en zelfzorg-adepten.

Het omgekeerde is veel minder het geval. Mensen die in de participatiesamenleving rondlopen met hevige heimwee naar de verzorgingsstaat, naar professionele zorg en collectieve voorzieningen, mensen die hun familie, vrienden, burens en buurtbewoners niet tot last willen zijn, mensen die huiveren bij de gedachte aan charitatieve hulp door goedwillende vrijwilligers, hebben in de participatiesamenleving eigenlijk maar één uitweg. Ze moeten heel, heel hard gaan werken, zodat ze als ze oud of ziek zijn betaalde hulp kunnen inkopen op private basis. Ze moeten sparen voor een huis in een dure serviceflat, want private serviceflats zullen blijven bestaan als de laatste collectief betaalde verzorgingshuizen hun deuren sluiten. Deze vrienden van de verzorgingsstaat, opgegroeid in de verzorgingsstaat, moeten daar wel heel erg bij slikken, want dit was niet waar ze hun spaargeld eigenlijk voor hadden bedoeld. Deze uitweg betekent voor velen dat ze geen erfenis meer overlaten voor hun kinderen.

En voor mensen met een laag inkomen, een mankerende opleiding, of een wisselvallige zzp-carrière ontbreekt deze uitweg volledig. De participatiesamenleving zal hen uitleveren aan hun netwerk. Ze moeten hun kinderen, vrienden, burens en buurtbewoners tot last zijn. Of ze nu willen of niet.

Het wordt tijd dat de voorstanders van de participatiesamenleving zich hier eens in gaan verdiepen. Wat moeten wij, aanhangers van de verzorgingsstaat, in jullie nieuwe wereld?